

Εκπαιδευτικό σενάριο προγράμματος πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Τίτλος: «Κέρκυρα, Ιστορία και Πολιτισμός».
2013-14

Συνοπτική Παρουσίαση.

A. Γενικά Στοιχεία

Σχολείο	Χρονοδιάγραμμα	Τάξη/Τμήμα	Αρ. Μαθητών
6/Θ Δημοτικό Σχολείο Αργυράδων	Η διάρκεια υλοποίησης του διδακτικού σεναρίου που αφορά την εφαρμογή του εν λόγω προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων ήταν 6 μήνες.	Τμήμα Δ' Τάξης	12 μαθητές

B. Περιγραφή εφαρμογής του προγράμματος.

1. Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές.

- i. Μελέτη Περιβάλλοντος
- ii. Τ.Π.Ε
- iii. Θρησκευτικά
- iv. Ιστορία
- v. Γλώσσα

2. Τάξη από την οποία υλοποιείται.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων υλοποιήθηκε από τους μαθητές της Δ' Τάξης του Δημοτικού Σχολείου και σχετιζόταν με την ενότητα του μαθήματος της μελέτης Περιβάλλοντος «**Ο τόπος μου**».

3. Λογισμικά:

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω λογισμικά:

- ✓ Το λογισμικό επεξεργασίας κειμένου (**Word**).
- ✓ Το λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης (**Inspiration**).
- ✓ Εφαρμογές διαδικτύου, όπως **μηχανές αναζήτησης**.
- ✓ Λογισμικό παρουσίασης (**Power Point**).

Με το λογισμικό **Word** οι μαθητές δημιούργησαν και επεξεργάστηκαν περιγραφικά κείμενα, τα οποία αφορούσαν στοιχεία του θέματος, όπως:

Η αρχική πόλη, οι ονομασίες του νησιού της Κέρκυρας, οι κατακτητές του νησιού, η Επτάνησος Πολιτεία και η ένωσή του με την Ελλάδα. Ακόμα τα Μουσεία της Κέρκυρας, τα φρούρια της Κέρκυρας, ο μητροπολιτικός ναός του νησιού και το προσκύνημα (ναός) του Αγίου Σπυρίδωνος, τα ιστορικά κτίρια της πόλης, η πλατεία της Κέρκυρας και το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Επίσης δημιουργήθηκαν κείμενα σχετικά με σπουδαία πρόσωπα της Κέρκυρας, το βίο των αγίων Ιάσονος και Σωσιπάτρου και τη διάδοση του χριστιανισμού στο νησί και τέ-

λος κείμενα σχετικά με τον κερκυραϊκό πολιτισμό (Ενδυμασία, χοροί, γαστρονομία, μουσική, φιλαρμονικές, λιτανείες, κρίκετ, έθιμα κ.ά).

Το **λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης** το χρησιμοποίησαν μετά από ένα καταιγισμό ιδεών κατά τη φάση του οποίου παρουσίασαν στην τάξη όλα όσα γνώριζαν για την Ιστορία και τον πολιτισμό της Κέρκυρας. Η παρουσίαση των γνώσεων στη φάση του προσανατολισμού τους βοήθησε στη δημιουργία διαλόγου και αυτός με τη σειρά του σε γνωστικές συγκρούσεις που έφεραν αναδομήσεις προηγούμενων γνώσεων, εξαγωγή συμπερασμάτων και τέλος βοήθησαν στην οικοδόμηση της νέας γνώσης.

Στη συνέχεια με τη βοήθεια τού λογισμικού **Inspiration** οργάνωσαν και κατέγραψαν σ' ένα σχεδιάγραμμα όλες τις δραστηριότητες που επελέγησαν για την έρευνα του σχετικού θέματος καθώς και το σχεδιάγραμμα των ομάδων των μαθητών, οι οποίες ανέλαβαν αυτές τις δραστηριότητες.

Η μηχανή αναζήτησης **Google** τους έδωσε τη δυνατότητα να περιηγηθούν στο διαδίκτυο αναζητώντας εκεί **εικόνες** σχετικές με την ιστορία και τον πολιτισμό της Κέρκυρας ή **μικρά σχετικά κείμενα** που έχουν αναρτηθεί, από τα οποία άντλησαν πληροφορίες.

Το λογισμικό **Power Point** τους έδωσε τη δυνατότητα μετά το τέλος της έρευνάς τους να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους καθώς και σχετικές εικόνες της περιοχής.

4. Ένταξη προγράμματος στο αναλυτικό πρόγραμμα και συμβατότητά του μ' αυτό:

Το θέμα του προγράμματος ήταν συμβατό με το **Α.Π.Σ.** και το **Δ.Ε.Π.Π.Σ.**, εφόσον μπορούσε να ενταχθεί στην ενότητα «**Ο τόπος**» της Μελέτης Περιβάλλοντος που διδάσκεται η Τετάρτη τάξη. Το πρόγραμμα επίσης, ενέπλεκε στοιχεία από διαφορετικά γνωστικά πεδία, όπως είναι οι **Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας, τα Θρησκευτικά, η Ιστορία και η ελληνική Γλώσσα** τα οποία αναφέρονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της εν λόγω τάξης.

5. Γνώσεις και προηγούμενες δεξιότητες των μαθητών.

Οι μαθητές είχαν μιλήσει ξανά για τον τόπο τους και πιο συγκεκριμένα στα κεφάλαια του μαθήματος της Μελέτης Περιβάλλοντος:

- Τα φυσικά χαρακτηριστικά του τόπου μας, σελ. 20.
- Ο τρόπος ζωής στον τόπο μας άλλοτε και σήμερα, σελ. 22.
- Μέρη με ιστορία του τόπου μας, σελ. 24.

Δεν είχαν όμως οι μαθητές μελετήσει συστηματικά και αναλυτικά πράγματα που σχετίζονται με την ιστορία και τον πολιτισμό της Κέρκυρας.

Οι μαθητές σχετικά με τη χρήση των **ΤΠΕ** γνώριζαν αρκετά πράγματα. Πολλά από αυτά τα είχαν γνωρίσει με τον ίδιο εκπαιδευτικό την προηγούμενη χρονιά, αφού με τον ίδιο εκπαιδευτικό είχαν μελετήσει ένα άλλο θέμα σχετικό με το περιβάλλον. Έτσι οι μαθητές γνώριζαν να κάνουν εννοιολογικούς χάρτες και σχεδιαγράμματα με χρήση του **Inspiration**, γνώριζαν επίσης να γράφουν κείμενα με χρήση του **Word**, όπως επίσης γνώριζαν να χρησιμοποιούν το **Power Point** και να κάνουν παρουσιάσεις. Ακόμα γνώριζαν να χρησιμοποιούν τη μηχανή αναζήτησης **Google** και τέλος είχαν βασικές δεξιότητες στη χρήση **του ποντικιού και του πληκτρολογίου**.

6. Υλοποίηση του προγράμματος και απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή.

Το σενάριο υλοποίησης του προγράμματος προέβλεπε, κάποιες ώρες από το πρόγραμμα να γίνουν σε ένα σχολικό εργαστήριο υπολογιστών με έξι (6) υπολογιστές. Οι μαθητές μπορούσαν να εργαστούν σε ομάδες. Οι ώρες που προσφέρονταν ήταν οι διπλές ώρες της ευέλικτης ζώνης της ημέρας της Πέμπτης ή της Τρίτης.

Σε καθεμιά ομάδα οι μαθητές αναλάμβαναν ρόλους, όπως του **ερευνητή**, του **γραμματέα** και του **συντονιστή**. Με τον τρόπο αυτό όλοι οι μαθητές συμμετείχαν συγχρόνως σε δομημένες και οργανωμένες δραστηριότητες, διατηρώντας παράλληλα τον επιθυμητό βαθμό αυτονομίας και αυτενέργειας.

Απαραίτητος επίσης ήταν και ένας **βιντεοπροβολέας (projector)**, τον οποίο χρησιμοποίησαν στο τέλος οι μαθητές για την προβολή της τελικής παρουσίασης που έφτιαξαν με τα συμπεράσματά στα οποία κατέληξαν.

7. Σκοπός του προγράμματος

Το πρόγραμμα σχετιζόταν με την τοπική ιστορία. Σύμφωνα με το Δ.Ε.Π.Π.Σ. γενικός σκοπός διδασκαλίας της Ιστορίας είναι να αναπτύξουν ιστορική σκέψη κατανοώντας τα ιστορικά γεγονότα και αναζητώντας σε αυτά τις αιτίες και τα αποτελέσματα. Να καλλιεργήσουν ιστορική συνείδηση κατανοώντας τη συμπεριφορά των ανθρώπων σε διάφορες καταστάσεις. Να διαμορφώσουν αξίες και στάσεις εκδηλώνοντας υπεύθυνη συμπεριφορά στο παρόν και στο μέλλον.

Ειδικοί σκοποί.

Να ασχοληθούν με την Ιστορία της περιοχής τους, να σχηματίζουν προσωπική άποψη και να διαμορφώνουν υπεύθυνη στάση για τα κοινωνικά, τα πολιτιστικά, προβλήματα, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό.

Να έρθουν σε επαφή με σημαντικότερα πολιτιστικά μνημεία και θησαυρούς της Κέρκυρας και ειδικότερα με αυτούς που έχουν εθνική παγκόσμια απήχηση (Αρχαιολογικοί θησαυροί και εκθέματα της περιοχής της Κέρκυρας. Μνημεία, κάστρα, μουσεία, σημαντικά κτίρια και ναοί, λαογραφικά στοιχεία).

Να γνωρίσουν σημαντικά γεγονότα της τοπικής τους ιστορίας από την αρχαιότητα ως σήμερα.

Να βιώσουν τις αλλαγές που έχουν συντελεστεί στην καθημερινή ζωή των κατοίκων της Κέρκυρας σε διάστημα μακρών χρονικών περιόδων.

Να αναπτύξουν την ικανότητα της κατανόησης του χρόνου και της χρήσης των σχετικών με αυτόν όρων. Συνάμα να εξοικειωθούν με ορολογίες της ιστορικής επιστήμης και να αποκτήσουν το αναγκαίο λεξιλόγιο.

Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του γεωγραφικού παράγοντα για τη διαμόρφωση της ιστορικής εξέλιξης ενός τόπου.

Να ενημερωθούν για τις κοινωνικές, πολιτισμικές, θρησκευτικές και εθνικές διαφοροποιήσεις της κερκυραϊκής κοινωνίας την οποία θα μελετήσουν.

Να κατανοούν και να αποδέχονται τις πολιτισμικές, θρησκευτικές ή άλλες διαφοροποιήσεις ως θεμελιώδες δικαίωμα των ανθρώπων σε μια δημοκρατική κοινωνία και ως θετικό παράγοντα της εξέλιξής της.

Να αποκτήσουν εθνική συνείδηση, αγάπη για τη χώρα τους και διάθεση ειρηνικής συνύπαρξης, συνεργασίας και αλληλοκατανόησης με τους γειτονικούς λαούς.

Να γνωρίσουν τις ιδέες, τις πεποιθήσεις και τις στάσεις των ανθρώπων στην ιστορική πορεία τους.

Να εντοπίζουν, να επιλέγουν και να οργανώνουν απλές ιστορικές πληροφορίες μέσα από μια ποικιλία πηγών (διαδίκτυο, εγκυκλοπαίδειες, βιβλία, κ.ά) χρησιμοποιώντας την τεχνολογία ή άλλα μέσα.

Να ασκηθούν στο να οργανώνουν και να ανακοινώνουν την ιστορική τους γνώση και άποψη προφορικά ή γραπτά, μέσω διαφόρων τεχνικών του περιγραφικού λόγου.

Παιδαγωγικοί στόχοι

- Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα στοιχεία της τοπικής ιστορίας τους.
- Να επικοινωνήσουν και να γνωρίσουν οι μαθητές και βιωματικά το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά τους.
- Να μελετήσουν τα στοιχεία εκείνα που αναδεικνύουν και παρουσιάζουν τον κερκυραϊκό πολιτισμό (Μουσεία Κέρκυρας, Φρούρια, αρχαιολογικά ευρήματα, έθιμα, ναοί, ιστορικά πρόσωπα κ.ά).
- Να εξασκηθούν οι μαθητές στην έρευνα, εργαζόμενοι σε ομάδες (συλλογή πληροφοριών, παρατήρηση στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού, καταγραφή και παρουσίαση τους και συζήτηση επί αυτών).
- Να αναπτύξουν διερευνητικές ικανότητες, κριτική σκέψη και συνεργατικό πνεύμα.

Στόχοι

Ως προς την ελληνική γλώσσα:

- ✓ Οι μαθητές να έρθουν σε επαφή με άλλους τύπους κειμένων, όπως είναι εκείνα στο Διαδίκτυο.
- ✓ Να μάθουν να χρησιμοποιούν τον προφορικό λόγο κάνοντας διάλογο και συζητώντας επικοινωνιακά μεταξύ τους, καταλήγοντας σε κάποια συμπεράσματα.
- ✓ Να χρησιμοποιήσουν τον επεξεργαστή κειμένου, να δημιουργήσουν κείμενα και να **καταγράψουν στοιχεία για την ιστορία και τον πολιτισμό της Κέρκυρας.**

Ως προς τον πολιτισμό:

- ✓ Να συνειδητοποιήσουν τη **σπουδαιότητα των αρχαιολογικών μνημείων και θησαυρών της Κέρκυρας** και να καλλιεργήσουν στάσεις για την **ορθολογική διαχείριση και προστασία τους.**
- ✓ **Να οικοδομήσουν γνώσεις** και να διαμορφώσουν και υιοθετήσουν **αξίες και κώδικα στάσεων και συμπεριφορών απέναντι στην πολιτιστική κληρονομιά της Κέρκυρας.**

Ως προς τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας.

- ✓ Οι μαθητές να εμπλακούν σε νέες διαδικασίες μάθησης με τη χρήση των ΤΠΕ.
- ✓ Οι μαθητές να χρησιμοποιούν λογισμικά γενικής χρήσης, όπως εκείνο της **επεξεργασίας κειμένων**, της παρουσίασης (**Power Point**), **άλλα λογισμικά με ειδικότερη χρήση όπως τη δημιουργία σχεδιαγραμμάτων και εννοιολογικών χαρτών (Inspiration).**

- ✓ Να εξασκηθούν σε δραστηριότητες κριτικής αναζήτησης δεδομένων (**κειμένων, εικόνων**) από το διαδίκτυο με μηχανές αναζήτησης, όπως τη **Google**.

Ως προς Θρησκευτικά.

Να μάθουν τη διαδικασία και το χρονικό πλαίσιο σύμφωνα με τα οποία διαδόθηκε ο Χριστιανισμός στην Κέρκυρα. Να αναζητήσουν πληροφορίες σχετικά με τα πρόσωπα εκείνα τα οποία έπαιξαν ρόλο στη διάδοση του Χριστιανισμού στο νησί της Κέρκυρας.

Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία.

Οι μαθητές ν' αναπτύξουν **ομαδικό πνεύμα, επικοινωνία, συνεργασία, αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση**. Να υιοθετήσουν **συμπεριφορές διαλογικές, συνεργατικές, διερευνητικές και εποικοδομητικές** κατά την αναζήτηση της γνώσης.

Η υλοποίηση του προγράμματος στόχευε να βοηθήσει τους μαθητές να γίνουν **παραγωγοί και ερευνητές της γνώσης** και όχι απλοί καταναλωτές αυτής. Ν' αναπτύξουν δεξιότητες, όπως να διατυπώνουν ερωτήσεις. Να ανακαλούν προηγούμενες γνώσεις και να τις συσχετίζουν με τις τωρινές. Να συνεργάζονται σε μια ομάδα, να κάνουν διάλογο με επιχειρήματα, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και δράση. Να μαθαίνουν να οργανώνουν την εργασία τους, να κάνουν υποθέσεις, προβλέψεις, κρίσεις. Να θέτουν κριτήρια αξιολόγησης και να αυτοαξιολογούνται μετά από καθεμιά τους ερευνητική ενέργεια.

Να ερευνούν και να συλλέγουν πληροφορίες με αναζήτηση σε διάφορες πηγές (διαδίκτυο, βιβλία, λεξικά, βιβλιοθήκες, ευρετήρια, γλωσσάρια) με επισκέψεις στο πεδίο έρευνας. Τις πληροφορίες αυτές οι μαθητές έπρεπε να μάθουν να τις αναζητούν, να συγκρίνουν και να συσχετίζουν (**ερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση**).

Τέλος επιδίωξη ήταν να μπορούν να οργανώνουν τα αποτελέσματά τους και να τα παρουσιάζουν προφορικά και γραπτά στη τάξη.

Εκτιμώμενη διάρκεια του προγράμματος:

Προγραμματίστηκε το πρόγραμμα να υλοποιηθεί σε έξι (6) μήνες ενταγμένο σε κάποιες ώρες του ωρολογίου προγράμματος στο μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος καθώς και σε ώρες της ευέλικτης ζώνης.

8. Παιδαγωγική θεμελίωση της μεθοδολογίας του προγράμματος:

Προγραμματίστηκε η υλοποίηση του προγράμματος να βασιστεί στις απόψεις των γνωστικών θεωριών του **κονστρουκτιβισμού, του εποικοδομισμού, της ανακαλυπτικής μάθησης, καθώς και εκείνων που δίνουν μεγάλη σημασία στους κοινωνικό-πολιτιστικούς παράγοντες της μάθησης**.

Παρενθετικά και συνοπτικά εδώ αναφέρουμε ότι σύμφωνα με τον **κονστρουκτιβισμό** η μάθηση οφείλεται σε εσωτερικές διεργασίες. Η γνώση δεν μεταβιβάζεται, αλλά κατασκευάζεται προσωπικά από τον ίδιο το μαθητή. Η απόκτηση της γνώσης στηρίζεται πάνω σε προηγούμενες γνώσεις, οι οποίες πρέπει να μετεξελιχτούν, ν' αλλάξουν, ν' αναδομηθούν, να τροποποιηθούν και να ενωθούν με την νέα γνώση που αποκτιέται.

Συγκεκριμένα η εφαρμογή του προγράμματος βασίστηκε στις απόψεις του **Piaget, Bruner, Vygotsky** και υλοποιήθηκε με **διερευνητικές και ανακαλυπτικές δραστηριότητες**. Σύμφωνα με τις εποικοδομητικές θεωρίες η νέα γνώση θα προέκυπτε μέσα από ένα οργανωμένο σύ-

στημα νοητικών δραστηριοτήτων και νέων δεδομένων. Σπουδαίο ρόλο έπαιξαν οι προϋπάρχουσες γνωστικές δομές, καθώς και οι δημιουργικές δραστηριότητες των μαθητών που στόχευαν στην ανακαλυπτική και συνεργατική μάθηση.

Για το λόγο αυτό οι μαθητές προσέγγισαν το θέμα με βιωματικό τρόπο. Η προσέγγιση του προγράμματος είχε **παιδοκεντρικό και όχι δασκαλοκεντρικό χαρακτήρα**. Οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες με συνεργατικό τρόπο, ενώ ο ρόλος του εκπαιδευτικού με βάση αυτές τις θεωρίες ήταν διευκολυντικός, ενθαρρυντικός, συντονιστικός, συμβουλευτικός, ενισχυτικός και καθοδηγητικός. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίστηκε η ποιότητα κατά τη διεξαγωγή της έρευνας για τη συλλογή των δεδομένων.

Τα στοιχεία που προσδιόρισαν τη μέθοδο εργασίας των μαθητών ήταν:

Η διεπιστημονική και διαθεματική προσέγγιση του προγράμματος και της γνώσης από τους μαθητές. Με τον όρο διεπιστημονική προσέγγιση εννοούμε ότι κατά την αναζήτηση της γνώσης τα **γνωστικά αντικείμενα (επιστημονικά πεδία)** διατήρησαν την αυτονομία τους και συνέχισαν να υπάρχουν, δηλαδή ενεπλάκησαν στο πρόγραμμα από τα οποία μάλιστα οι μαθητές άντλησαν πληροφορίες και οικοδόμησαν νέα σχετική γνώση με το θέμα της έρευνας. Η γνώση προσεγγίστηκε μέσα από χωριστά επιστημονικά πεδία. Είχαμε εμπλοκή των αντικειμένων των **Θρησκευτικών** κατά την έρευνα του υποθέματος του τρόπου διάδοσης του Χριστιανισμού στο νησί της Κέρκυρας, της **ελληνικής γλώσσας** με τη σύνθεση και δημιουργία περιγραφικών ψηφιακών (**Word**) αλλά και γραπτών κειμένων (βλέπε εργασίες μαθητών για διάφορα θέματα) καθώς και των **ΤΠΕ** με τη χρήση κάποιων λογισμικών.

Η γνώση όμως δεν προσεγγίστηκε μόνο κατ' αυτό τον τρόπο. Προσεγγίστηκε και ολιστικά. Δηλαδή μέσα από τη μελέτη και διερεύνηση ενός θέματος που στην προκειμένη περίπτωση ήταν η μελέτη της Ιστορίας της Κέρκυρας και του πολιτισμού της. Ήταν μια διαθεματική προσέγγιση της γνώσης.

Άλλα στοιχεία επίσης που χαρακτήρισαν τη μέθοδο των μαθητών είναι:

- ✓ η ενθάρρυνση της αυτενέργειας και η αξιοποίηση της εμπειρίας των μαθητών,
- ✓ το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία με τις επισκέψεις, με την επιτόπια έρευνα των μαθητών και τέλος με την επικοινωνία και παρακολούθηση σχετικών παρουσιάσεων που επρόκειτο να γίνουν από διάφορους φορείς.
- ✓ ο προβληματισμός και η υλοποίηση σχετικού σχεδίου εργασίας,
- ✓ η συνεργασία και η εργασία σε ομάδες,
- ✓ η δοκιμή νέων τρόπων μάθησης και η μάθηση με χρήση των ΤΠΕ.
- ✓ η βιωματική προσέγγιση και
- ✓ ο δημοκρατικός και επικοινωνιακός διάλογος (**μαθητές, διάφοροι φορείς, εκπαιδευτικός**).

9. Οι φάσεις της υλοποίησης του προγράμματος.

Καθ' όλο το διάστημα κατά το οποίο υλοποιούνταν οι δραστηριότητες, οι μαθητές ερευνούσαν και συγκέντρωναν το υλικό τους, στη συνέχεια το παρουσίαζαν στην τάξη σε ώρες Μελέτης Περιβάλλοντος, ώρες Ιστορίας, ώρες Θρησκευτικών ή σε ώρες της Ευέλικτης ζώ-

νης. Τότε γινόταν διάλογος και συζήτηση. Οι μαθητές έβλεπαν τι ακριβώς είχαν πετύχει, τι έμενε ακόμα. Ποια στοιχεία από αυτά που είχαν βρει τα ήξεραν και σε ποιο βαθμό, ποια δεν ήξεραν ή ποια τα ήξεραν λάθος. Ποια ήταν η καινούρια γνώση που έφερναν ως αποτέλεσμα της έρευνάς τους.

Τότε γινόταν με τη συμμετοχή του εκπαιδευτικού αξιολόγηση των στόχων, της μεθοδολογίας, αλλά και του βαθμού δυσκολίας του θέματος που είχε επιλεγεί για διερεύνηση. Επαναδιατυπώνονταν οι στόχοι του προγράμματος, επαναξιολογούνταν οι στρατηγικές που είχαν επιλεγεί από την αρχή, επιδιώξεις και προσπάθειες των μαθητών. Επισημαίνονταν οι δυσκολίες που παρουσιάζονταν, τότε δίδονταν οδηγίες. Υπήρχε καθοδήγηση και ενθάρρυνση των μαθητών και δίδονταν συμβουλές εκ μέρους του δασκάλου.

Η εφαρμογή του προγράμματος ακολουθώντας το διδακτικό μοντέλο της εποικοδομητικής προσέγγισης περιελάμβανε τις παρακάτω φάσεις:

- ✓ τη φάση του προσανατολισμού, της ανάδειξης ιδεών και του σχεδιασμού των δραστηριοτήτων.
- ✓ τη φάση της εφαρμογής ιδεών,
- ✓ τη φάση της ανασκόπησης και εμπέδωσης των ιδεών.

10. Αναλυτική παρουσίαση των φάσεων του προγράμματος.

Φάση του προσανατολισμού, ανάδειξης ιδεών (δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με τις δραστηριότητες.

α. Ο προσανατολισμός, ο καταϊγισμός ιδεών και η δημιουργία των σχεδιαγραμμάτων.

Όπως είπα και παραπάνω κάποιες ώρες του προγράμματος είχαν προγραμματιστεί να γίνουν μέσα στο εργαστήριο Η/Υ ή στην τάξη του Σχολείου. **Ο διδακτικός προσανατολισμός και η ανάδειξη των ιδεών** έγινε μέσα στην τάξη με θέμα την ιστορία της Κέρκυρας και οι μαθητές συζήτησαν και αντάλλαξαν απόψεις, προβληματισμούς και πληροφορίες μεταξύ τους σχετικά με το θέμα με βάση ό, τι γνώριζαν. Στη συνέχεια αποφάσισαν ποια από αυτά τα στοιχεία μπορούν και πρέπει να ερευνηθούν. Με συζήτηση **ορίστηκαν οι ομάδες και οι δραστηριότητες** της καθεμιάς από αυτές.

Η συνέχεια αυτής της φάσης έγινε μέσα στο εργαστήριο των Η/Υ. Μια ομάδα μαθητών που την ώρα του προσανατολισμού και του καταϊγισμού των ιδεών κράτησε σημειώσεις για τις ομάδες και τις δραστηριότητες, έφτιαξε χρησιμοποιώντας το λογισμικό **Inspiration** ένα σχεδιάγραμμα με θέμα τις δραστηριότητες (**σχεδιάγραμμα ομάδων και δραστηριοτήτων**) που έπρεπε να γίνουν. Το σχεδιάγραμμα αυτό κοινοποιήθηκε στους μαθητές και αναρτήθηκαν στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Ήδη από τη φάση του προσανατολισμού και καταϊγισμού των ιδεών ξεκίνησε η διαδικασία της αναδόμησης και κατασκευής της νέας γνώσης η οποία συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας. Ολοκληρώθηκε με την τελική συζήτηση των μαθητών, την εξαγωγή των συμπερασμάτων και τη σύνθεση της παρουσίασής τους. Η αναδόμηση και κατασκευή των νέων γνώσεων γινόταν καθώς παλιές γνώσεις των μαθητών για το θέμα άλλαζαν μετά από γνωστικές συγκρούσεις, που γινόντουσαν κατά την παρατήρηση, την έρευνα, την καταγραφή, τη μελέτη, την αναζήτηση και τον εποικοδομητικό διάλογο.

Δραστηριότητες εργασίας

Επειδή οι δραστηριότητες που προγραμματίστηκαν ήταν πολλές, η καθημιά ομάδα εργασίας μετά την ολοκλήρωση της πρώτης δραστηριότητας, τη συζήτηση της, την παρουσίασή της και την κατάθεση των αποτελεσμάτων της έρευνάς της στην τάξη, στη συνέχεια αναλάμβανε άλλη δραστηριότητα.

Οι δραστηριότητες που ανέλαβαν οι μαθητές ήταν:

1. Από την αρχαιότητα ποια ονόματα είχε το νησί της Κέρκυρας; Για ποιο λόγο πήρε το κάθε όνομα. **φωτογραφίες.**
2. Από την αρχαιότητα ποιοι ήταν οι κατακτητές οι Κέρκυρας; πόσο έμεινε ο καθένας στο νησί; πότε το νησί ενώθηκε με την Ελλάδα; (**φωτογραφίες**).
3. Να βρείτε φωτογραφίες και να καταγράψετε πού ήταν η αρχική πόλη του νησιού της Κέρκυρας, ποιους ναούς είχε, πότε μετακινήθηκε και πού κτίστηκε η νέα πόλη του νησιού. (**φωτογραφίες**)
4. Να βρείτε **φωτογραφίες** και να καταγράψετε στοιχεία από το ναό της Αρτέμιδος Γοργούς. (πού ήταν, ποιος τον έκτισε, γιατί ονομάστηκε έτσι, τι υπάρχει σήμερα).
5. Πού είναι το αρχαιολογικό Μουσείο της Κέρκυρας, πότε χτίστηκε, τι περιέχει; Ποιο ήταν το σημαντικότερο έκθεμά του.; (**φωτογραφίες**).
6. Πού είναι το Μουσείο της Παλαιόπολης; πότε χτίστηκε και από ποιον, τι περιέχει; Γιατί χρησιμοποιήθηκε παλαιότερα; (**φωτογραφίες**).
7. Ποιο είναι το παλιό φρούριο της Κέρκυρας, ποια πόλη κτίστηκε μέσα σε αυτό και πώς ονομάστηκε αυτή η πόλη; (**φωτογραφίες**).
8. Να βρείτε φωτογραφίες και να καταγράψετε στοιχεία για το Αγγελόκαστρο της Κέρκυρας (ποιος το έκτισε, πότε και γιατί). (**φωτογραφίες**).
9. Τι ήταν οι μπομπάρδες; Ποιοι τις έφεραν στην Κέρκυρα και για ποιο λόγο; Πόσες από αυτές υπάρχουν σήμερα στο νησί και πού βρίσκονται; (**φωτογραφίες**).
10. Να βρείτε **φωτογραφίες** και να καταγράψετε στοιχεία για το νέο φρούριο της Κέρκυρας (ποιοι το έκτισαν, γιατί, ποια είναι η χρήση του σήμερα).
11. Πώς λέγεται η πλατεία της Κέρκυρας, πότε έγινε, για ποιο λόγο και από ποιους; Ποιο σκοπό εξυπηρετούσε; (**φωτογραφίες**).
12. Τι ήταν η Ιόνια Ακαδημία; από ποιον κτίστηκε και γιατί; πότε κτίστηκε; τι υπάρχει σήμερα στη θέση της; (**φωτογραφίες**).
13. Να βρείτε **φωτογραφίες** και να καταγράψετε στοιχεία για το ανάκτορο των αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου (πώς είναι, πότε έγινε, γιατί χρησιμοποιήθηκε).
14. Ποιο είναι το Μουσείο Ασιατικής τέχνης στην Κέρκυρα, πού στεγάζεται; τι περιέχει; ποιοι ήταν οι δωρητές του; (**φωτογραφίες**).
15. Να βρείτε **φωτογραφίες** και να καταγράψετε στοιχεία για το κτίριο Λιστόν της Κέρκυρας (ποιοι το έκτισαν και γιατί, γιατί ονομάστηκε έτσι).
16. Τι είναι το Αχιλλείο; πότε κτίστηκε, από ποιον και γιατί; ποια είναι η χρήση του σήμερα; Τι περιέχει; Γιατί ονομάστηκε έτσι; (**φωτογραφίες**).
17. Ποια ήταν η Επτάνησος πολιτεία; πότε δημιουργήθηκε και μέχρι πότε υπήρχε, ποια νομίσματα και σημαίες είχε, ποιος την προστάτευε; (**φωτογραφίες**).

18. Τι είναι το μουσείο χαρτονομισμάτων, πού βρίσκεται, τι περιέχει τότε φτιάχτηκε; **(φωτογραφίες)**.
19. Ποιο είναι το μουσείο Σολωμού; γιατί ονομάστηκε έτσι; Τι περιέχει; πού βρίσκεται; **(φωτογραφίες)**.
20. Να βρείτε **φωτογραφίες** και να καταγράψετε στοιχεία για το βυζαντινό Μουσείο, τι ήταν πριν γίνει μουσείο; τι περιέχει; πού βρίσκεται;
21. Ποιος είναι ο ναός των αγίων Ιάσονος και Σωσιπάτρου; ποιοι ήταν αυτοί οι άγιοι; τι έκαναν; **(φωτογραφίες)**.
22. Πού βρίσκεται ο ναός του αγίου Σπυρίδωνος; τι περιέχει; τότε χτίστηκε; **(φωτογραφίες)**.
23. Ποιος ήταν ο άγιος Σπυρίδων; πού γεννήθηκε; γιατί σήμερα το λείψανό του βρίσκεται στην Κέρκυρα; **(φωτογραφίες)**.
24. Πού βρίσκεται ο μητροπολιτικός ναός της Κέρκυρας; πώς λέγεται; σε ποιον είναι αφιερωμένος; **(φωτογραφίες)**.
25. Να βρείτε φωτογραφίες και στοιχεία για το μουσείο θαλάσσης, πού βρίσκεται, τι περιέχει;
26. Πού βρίσκεται το Ιόνιο Πανεπιστήμιο; πόσα και ποια τμήματα έχει; **(φωτογραφίες)**.
27. Να βρείτε φωτογραφίες και να καταγράψετε στοιχεία για τα νησάκια της Κέρκυρας, Αγία Βλαχέραινα και Ποντικονήσι.
28. Ποια σπουδαία πρόσωπα έχουν γεννηθεί ή έχουν ζήσει στην Κέρκυρα; Τι σημαντικοί έκαναν στη ζωή τους; **(+φωτογραφίες)**
29. Για ποια πράγματα φημίζεται η Κέρκυρα; (κουμ κουάτ, φυσική ομορφιά, παραλίες, μουσική, γαστρονομία, κρίκετ, φιλοξενία) **(φωτογραφίες)**.
30. Προγραμματίστηκε επίσης η Τετάρτη να επισκεφτούν τέσσερις φορές την πόλη της Κέρκυρας προκειμένου να παρατηρήσουν διάφορα μνημεία της Κέρκυρας που σχετίζονται με την ιστορία και τον πολιτισμό της.

Φάση εφαρμογής ιδεών (Υλοποίηση εργασιών και δραστηριοτήτων).

Μετά την επισήμανση των υποθεμάτων, πραγμάτων που επρόκειτο να ερευνηθούν, δόθηκαν οι πρώτες δραστηριότητες στις ομάδες των μαθητών. Ολόκληρο το φύλλο με όλες τις δραστηριότητες τοιχοκολλήθηκε στην τάξη, ώστε καθεμιά ομάδα να μπορεί να γνωρίζει ποια δραστηριότητα έχει κάνει και ποιες μένουν ακόμα για να ολοκληρωθεί η έρευνα.

11. Αξιολόγηση του σεναρίου.

Αρχικά υπήρξε αρχική αξιολόγηση, η οποία ήταν καθοριστική για τον καθορισμό των δραστηριοτήτων που επρόκειτο να αναλάβουν οι μαθητές. Αυτή έγινε όταν κατά τη διάρκεια της φάσης του προσανατολισμού και του καταγισμού των ιδεών, έκριναν και αξιολόγησαν τις υπάρχουσες γνώσεις και το επίπεδο των μαθητών για το συγκεκριμένο θέμα και το βαθμό δυσκολίας του.

Αξιολόγηση υπήρξε και διαμορφωτική. Αυτή γινόταν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος, όταν τόσο εγώ όσο και οι μαθητές αξιολογούσαμε το πρόγραμμα ως προς το εύρος του, τη δυσκολία, τους στόχους, τις απαιτήσεις και την πορεία υλοποίησής του. Τα

στοιχεία αυτά υπήρξαν καθοριστικά για τροποποίηση κάποιων δραστηριοτήτων, διόρθωσή, συμπλήρωσή ή και απόρριψή τους.

Η τελική αξιολόγηση έγινε και ως προς τους στόχους που επετεύχθησαν, ως προς τις δυσκολίες και ως προς τις γνώσεις που παρήχθησαν στο τέλος, όταν πλέον είχε ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος.

12. Αξία από την υλοποίηση του σεναρίου

Οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες με συνεργατικό πνεύμα. Αξιοποίησαν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους. Χρησιμοποίησαν λογισμικά και με αυτοπεποίθηση διερεύνησαν, ανακάλυψαν, στοχάστηκαν, έγραψαν κείμενα, σε μια έρευνα μαθητοκεντρική με το δάσκαλο να ενισχύει, συντονίζει, καθοδηγεί και διευκολύνει.

13. Αποτελέσματα –Σχόλια – Προβληματισμοί.

Η έρευνα έδειξε ότι οι απαρχές της ιστορίας της Κέρκυρας ξεκινούν από τα προϊστορικά χρόνια, ενώ ο πολιτισμός της είναι πλούσιος, επηρεασμένος σαφέστατα από τη μακρόχρονη κυριαρχία και παρουσία στην Κέρκυρα των Βενετών, των Γάλλων και των Άγγλων. Δείγματα του κερκυραϊκού πολιτισμού αποτελούν τα δεκάδες αρχαιολογικά μνημεία, τα ιστορικά κτίρια, και τα πολλά ήθη και έθιμα που έχουν τις ρίζες τους σε παλαιότερες εποχές.

Ως τάξη σχετικά με τη διεξαγωγή του προγράμματος δεν αντιμετωπίσαμε αξιόλογα προβλήματα. Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τα πρόσωπα εκείνα που με καλοσύνη μας υποδέχτηκαν στις επισκέψεις μας και με ευγένεια και υπομονή μίλησαν με τους μαθητές (αρχαιολόγοι, ξεναγοί, υπεύθυνοι μουσείων και αρχαιολογικών μνημείων κ.ά)

Ποιες ήταν οι εντυπώσεις των μαθητών:

Οι μαθητές έδειξαν ενδιαφέρον για την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Δε συνάντησαν ιδιαίτερες δυσκολίες. Βρισκόντουσαν σε συνεχή επικοινωνία με τον εκπαιδευτικό, πολλές απορίες που είχαν, λύθηκαν στις ώρες της ευέλικτης ζώνης ή κατά την διάρκεια των επισκέψεών τους.